

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 11.01.2017
Vår ref.: 201208132-32
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anne Johanne Rognstad

Oversendelse av en innsigelse og en klage på vedtak om Gjuvåa kraftverk i Hjartdal kommune i Telemark av 21.11.2016.

Fylkesmannen i Telemark har innsigelse mot vedtak om Gjuvåa kraftverk av 21.11.2016. Vedtaket er også påklaget av Naturvernforbundet i Telemark, som gir sin støtte til innsigelsen fra Fylkesmannen i Telemark.

Innsigelsen og klagen er gitt innen høringsfristen/klagefristen og tilfredsstillende de øvrige vilkår for innsigelsesrett/klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

Vi kan ikke se at innsigelsen eller klagen gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 21.11.2016. Innsigelsen/klagen oversendes derfor Olje- og energidepartementet (OED) for endelig avgjørelse.

Bakgrunn for saken

Vi viser til vedtak gitt 21.11.2016 til Gjuvåa kraftverk i Hjartdal kommune i Telemark. Søknaden er datert 13.11.2015.

Det er søkt om følgende:

«Gjuvåa kraftverk – Skagerak Kraft AS

Gjuvåa kraftverk vil utnytte et fall på 290 m fra inntaket på 757 moh. til kraftstasjonen 467 moh. Tilløpsrøret blir 2400 m langt, og er planlagt nedgravd på vestsiden av Gjuvåa. Det må bygges ny permanent veg for tilkomst til kraftstasjonen på 50 m og ny permanent veg til inntaket på 75 m fra eksisterende vegnett. Middelvannføringen er 1 m³/s, og kraftverket er planlagt med ei maksimal slukeevne på 2,1 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 4,9 MW, med en estimert årsproduksjon på 14,1 GWh. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en 2,7 km lang elvestrekning i Gjuvåa. Det er foreslått en minstevannføring på 114 l/s om sommeren (perioden 1.5 – 30.9), og 50 l/s om vinteren (perioden 1.10 – 31.4.)»

NVE har i vedtak 21.11.2016 gitt konsesjon til påklagde vedtak. NVE har i vedtaket følgende oppsummering og konklusjon:

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

«Konsekvensene ved en eventuell utbygging er etter vår syn først og fremst knyttet til fuktmiljøet i bekkekløftlokalitet av regional verdi. NVE mener at konsekvensene for biologisk mangfold er akseptable ved bygging av Gjuvåa kraftverk, men at bekkekløftlokaliteten ikke må utsettes for fysiske inngrep og utbyggingen må gjøres skånsomt, herunder med tilstrekkelig minstevannføringslipp. Konsekvensene knyttet til biologisk mangfold vil etter vår oppfatning da være akseptable.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Gjuvåa kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med akseptable miljøkonsekvenser gitt avbøtende tiltak. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Gjuvåa kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.»

Det vises til NVEs vedtak av 21.11.2016 (bakgrunn for vedtak nr. 84/2016) for oppsummering av saksbehandlingsprosessen, sammenfatning av innkomne høringsuttalelser samt ytterligere utdypinger av NVEs vurderinger.

Innsigelsen/klagen

Fylkesmannen i Telemark har innsigelse mot NVEs vedtak av 21.11.2016 om tillatelse til bygging av Gjuvåa kraftverk, hvor Skagerak Kraft AS er tiltakshaver for prosjektet. Vedtaket er også påklaget av Naturvernforbundet i Telemark, hvor de gir sin støtte til innsigelsen fra Fylkesmannen i Telemark. Innsigelsen går primært ut på at Fylkesmannen i Telemark mener at en utbyggingen av Gjuvåa kraftverk kan gi mulig stor, negativ påvirkning på bekkekløftlokaliteten i Gjuvåa.

Fylkesmannen i Telemark har skrevet følgende konklusjon for innsigelsen i brev av 11.03.2016:

«På bakgrunn av den totale belastningen eksisterende og ny planlagt kraftutbyggingen har i kommunen og den høye verdi som er satt for Gjuvåa, kan ikke Fylkesmannen anbefale at Gjuvåa kraftverk blir realisert. Fylkesmannen fremmer innsigelse mot utbyggingen av Gjuvåa på bakgrunn av mulig stor, negativ påvirkning på naturkvaliteter av nasjonal verdi.»

Naturvernforbundet i Telemark har skrevet følgende konklusjon i klagen i brev av 05.12.2016:

«Skagerak Kraft AS bør ikke få konsesjon til å bygge ut dette vassdraget. Vi ber om at innsigelsen fremmet av Fylkesmannen i Telemark respekteres. NVE's vedtak bes omgjort og meddelt Skagerak Kraft AS.»

For fullstendig innhold i innsigelsen og klagen viser vi til brev av henholdsvis 11.03.2016 og 05.12.2016 (NVE-ref. 201208132-17 og 201208132-31).

Motpartens vurdering av innsigelsen/klagen

Innsigelsen ble oversendt Skagerak Kraft AS sammen med øvrige høringsuttalelser for kommentarer den 30.03.2016. Klagen fra Naturvernforbundet i Telemark ble oversendt til Skagerak Kraft AS den 12.12.2016. Skagerak Kraft AS har ingen ytterligere kommentarer til klagen, og viser til deres svar på innsigelsen.

Skagerak Kraft AS skriver i brev av 11.04.2016:

«Fylkesmannen fremmer i brev av 11.3.2016 innsigelse mot søknaden på bakgrunn av mulig stor, negativ påvirkning på naturkvaliteter av nasjonal verdi. Fylkesmannen viser også til den totale belastningen eksisterende og ny planlagt kraftutbygging har i kommunen.

Våre kommentarer:

Fylkesmannens uttalelse i saken er svært kort og det er vanskelig å følge begrunnelsen/bakgrunnen for innsigelsen. Kildene for Fylkesmannens uttalelse er så langt vi kan se de samme som for konsesjonssøknaden med tilhørende vedlegg. Basert på foreliggende kilder og bakgrunnsinformasjon har vi nedenfor drøftet en rekke forhold som er sentrale for verdsetting, omfangs- og konsekvensvurdering av naturverdier i Gjuvåa.

BioFokus kartla i 2008 store deler av influensområdet i forbindelse med DN og NVEs nasjonale bekkekløftprosjekt (Klepsland 2009). Ved nevnte kartlegging ble det avgrenset en naturtypelokalitet langs Gjuvåa mellom kote 500-660. Dette er en "Bekkekløft og bergvegg" verdsatt som svært viktig, se kap. 4.4.1 i Klepslands rapport. Ved nevnte kartlegging ble kløftformasjonen samlet verdsatt til opp mot regional/nasjonal verdi, tilsvarende 4 poeng, etter metodikken utviklet i regi av bekkekløftprosjektet. Skalaen for verdsetting av bekkekløfter etter nevnte metodikk går fra 1 – 6, hvor 1 er laveste verdi (lokal verdi). I bl.a. sammendraget uttaler Fylkesmannen at området er kartlagt som nasjonalt viktig. Etter bekkekløftmetodikken krever dette en verdi på 5 poeng, noe den ikke har.

I Fauns rapport om biologisk mangfold, datert 05.10.2012, og i vår konsesjonssøknad er bekkekløften (Gjuvå) gitt samme verdi som i kartleggingen til BioFokus. I tillegg er det registrert en naturtype av samme type lengre opp i vassdraget (Gjuvåa øvre) som er gitt lokal verdi.

Fylkesmannen uttaler at utbyggingen vil ha mulig stor negativ virkning på den nedre Bekkekløfta. Vi vil i denne sammenheng støtte oss på kartleggingen til Biofokus/Faun og Fauns konsekvensvurderinger. Biofokus vurderer naturverdiene på følgende måte:

"De største naturverdiene innenfor avgrensingen knytter seg til eldre granskog med høy luftfuktighet, og eldre løvsuksesjoner. I noen grad også ulike bergveggmiljø. Vassdraget bidrar ganske utvilsomt til å opprettholde en stabilt høy luftfuktighet gjennom hele avgrensingen. Fossesprøytsoner opptrer flere steder, men p.g.a. vanskelig tilgjengelighet er disse dårlig undersøkt. Ut i fra kikkertobservasjoner kan det imidlertid tyde på at artsmangfoldet ikke er vesentlig spesialisert eller avvikende i fra andre deler av kløfta. Dette kan skyldes at kløfta er svært trang og bergveggene omkring fossefallene derfor kanskje for skyggefulle for flertallet krevende arter."

Faun gir på bl.a. denne bakgrunn følgende vurdering av omfang og konsekvens for biologisk mangfold, se kap. 5.1.2:

"Naturverdiene i den mest verdifulle bekkekløfta "Gjuvå" er knyttet til eldre fuktig granskog, eldre løvskogsuksesjoner, rik høgstaude- og lågurtvegetasjon, samt i noen grad også ulike bergveggmiljø. Når virkningsomfanget skal vurderes må det gjøres en vurdering av hvilke virkninger redusert vannføring vil få på de registrerte naturkvaliteter.

Naturverdiene i kløfta er i stor grad betinget av den beskytta topografien i kløfta med høye bergvegger og beskyttende eldre skog og ikke i like stor grad av vannføringen i elva. Da kløfta har flere mindre fossefall med tilhørende fosserøyksoner (dekker små areal), vil likevel mikroklimatiske endringer i umiddelbar nærhet av elva kunne virke negativt for noen fuktighetskrevende arter som vokser her. Dette gjelder bl.a. arter som kort trollskjegg, huldrelav, rimnål og delvis rynkeskinn. Området har også potensial for forekomst av andre fuktighetskrevende arter. Hogst av eldre skog er imidlertid største trussel for flertallet av de påviste rødlisteartene i området. Med denne bakgrunn vurderes virkningsomfanget til middels til

lite negativt for naturtypen. Vurdering av virkningsomfang er gjort ut fra forutsetning om slipp av skisserte minstevannføring.

Naturverdiene i kløfta «Gjuvåa Øvre» er i første rekke knytta til eldre granskog, samt delvis til ulike bergveggmiljø i kombinasjon med et par mindre fossefall. Lokaliteten har bl.a. et visst potensial for funn av rødlista skorpelav. Virkningsomfanget som følge av redusert vannføring vurderes som lite til middels negativt."

Virkningsomfanget for biologisk mangfold er samlet vurdert til middels til lite negativt. Datagrunnlaget blir vurdert som godt, ikke minst som følge av at Gjuvåa inngikk i bekkeløftprosjektet til Direktoratet for naturforvaltning og NVE. Usikkerheter i datagrunnlaget er hensyntatt i konsekvensvurderingene i tråd med "føre-var-prinsippet".

Som påpekt av både Fylkesmannen og Faun er det hovedsakelig konsekvensene knyttet til redusert vassføring som vil kunne påvirke fuktighetsavhengige kvaliteter negativt, og i mindre grad arealinnngrep/anlegg slik som rørgate mv.

Antall dager hvor tilsiget er større enn kraftverkets største slukeevne eller mindre enn stoppvannføringen må betegnes som høyt, jf. tabell 3.1.3 i konsesjonssøknaden. Dette er forårsaket av en stor og relativ langvarig snøsmeltingsperiode utover sommeren og lav vassføring om vinteren. Dette innebærer også at kraftverket i store deler av året i relativt liten grad vil påvirke vassføringen fordi kraftverket står eller fordi tilsiget er så stort at det overgår kraftverkets slukeevne. Den naturlige dynamikken i vassføringen over året vil i stor grad opprettholdes.

Restfeltet mellom planlagt inntak og kraftstasjon er, ca. 4,4 km². Det kan nevnes at en stor del av restvassføringen tilføres elva tidlig gjennom to bekker, h.h.v. bekk fra Langetjøninstulen og Langtjønnbekken. Bekkene renner ut i Gjuvåa før elva går ned i den mest verdifulle naturtypen nedstrøms bru v/ Rui. Om lag 15 % av nedbørsfeltet til den nedre bekkeløften er således ikke påvirket av utbyggingen. Restvassføringen er beregnet til 95 l/s.

Det planlegges å slippe minstevassføring på 50 l/s i vintersesongen og 114 l/s i sommersesongen, så fremt tilsiget muliggjør dette. Dette er langt mer enn alminnelig lavvassføring på 27 l/s, og tilsvarer 5-persentilen sommer og i overkant av 12-persentilen vinter. Forslag til minstevassføring er i tråd med anbefalingen i rapporten om biologisk mangfold. I flomsituasjoner vil fortsatt en betydelig vannmengde renne forbi inntaket. I lengre perioder på våren og forsommeren og i enkeltperioder på høsten og vinteren vil elva oppleves omtrent som før.

Etter Skageraks vurdering vil en ved et riktig nivå på minstevassføringen i vesentlig grad avbøte på de negative konsekvensene for de to bekkeløftene og øvrige naturverdier.»

NVEs vurdering av innsigelsen/klagen

NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagen til OED for endelig avgjørelse (forvaltningsloven § 33). Innsigelsen ble vurdert i vårt vedtak, og som det fremgår av det vil saken bli sendt OED for endelig avgjørelse om ikke Fylkesmannen trekker innsigelsen i løpet av klagefristen.

Innsigelsen var fremmet innen høringsfristen, og før NVE fattet vedtak i saken. Det er holdt innsigelsesmøte med Fylkesmannen i Telemark den 11.10.2016. Innsigelsen ble opprettholdt etter møtet. Innsigelsen er vurdert i NVEs bakgrunn for vedtak KSK-notat 84/2016. Det er ikke kommet fram nye momenter i saken etter at vedtaket ble fattet. Klagen i fra Naturvernforbundet i Telemark støtter seg til

innsigelsen fra fylkesmannen, uten å tilføye nye momenter til saken. Fylkesmannen har heller ikke trukket innsigelsen etter NVEs vedtak.

NVE har vurdert klagen og vi kan ikke se at det foreligger nye opplysninger som ikke allerede er vurdert i vedtaket. Vi viser til vedtak av 21.11.2016.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 21.11.2016. Innsigelsen/klagen oversendes derfor OED til endelig avgjørelse jamfør forvaltningsloven § 33.

Alle sakens dokumenter gjøres tilgjengelige for departementet gjennom internettløsningen SeDok.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Skagerak Kraft AS
Skagerak Kraft AS v/Bjarte Guddal